

Datum : 6 mei 2025

Aan : Raadsleden en fractievoorgangers

Van : Paul Smeulders

Betreft : Huidige situatie opvang in Arnhem

1. Inleiding

In Arnhem worden op dit moment ruim 3000 vluchtelingen opgevangen, waaronder ongeveer 1000 ontheemden uit Oekraïne. Overal in de wereld blijven mensen vluchten voor geweld, oorlog en onderdrukking. In Nederland is er nog steeds een dringende behoefte aan opvangplekken, zowel voor asielzoekers als voor Oekraïense ontheemden. Er bestaat een voortdurende dreiging dat vluchtelingen in Ter Apel buiten moeten slapen. Ook de aanhoudende oorlog in Oekraïne zorgt voor een constante instroom van ontheemden naar Nederland, terwijl de beschikbare opvangcapaciteit niet in gelijke mate toeneemt. De huidige opvangfaciliteiten, ook in Arnhem, zijn overvol.

2. De opgaven

2.1 Opvang Vluchtelingen COA

Iedere gemeente heeft met de invoering van de 'wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet) opdracht om een bepaald aantal opvangplekken te faciliteren. Voor Arnhem is deze indicatieve opgave 720 plekken. In april 2024 is de gemeente Arnhem een meerjarige samenwerking aangegaan met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor minimaal 1700 toekomstbestendige plekken in de permanente reguliere voorraad. In de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de gemeente zich ook blijft inspannen voor aanvullende tijdelijke opvang als dat nodig is. Op dit moment zijn er in Arnhem voor opvang door COA 884 plekken voor onbepaalde tijd en 1361 tijdelijk.

2.2 Opvang Oekraïense ontheemden

In Arnhem verblijven ongeveer 750 Oekraïense ontheemden in drie gemeentelijke opvanglocaties aan de Doorwerthlaan in Presikhaaf, de Marasingel in Schuytgraaf en op twee opvangschepen aan de Nieuwe Kade. Ongeveer 240 Oekraïners verblijven op particuliere adressen. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden heeft de gemeente Arnhem een nieuwe taakstelling gekregen. De taakstelling is per 1 januari 2025 verhoogd van 749 naar 976 plekken. Deze is per 1 juli 2025 weer naar beneden bijgesteld naar 881 plekken. Dat betekent echter niet dat landelijk de dringende behoefte aan nieuwe opvangplekken is afgenomen. Dit komt doordat de bestaande opvang vol zit, terwijl de instroom blijft en er de afgelopen tijd landelijk vrijwel geen nieuwe locaties bij zijn gekomen. Dat betekent dat, ook als Arnhem meer plekken realiseert dan de taakstelling vraagt, de behoefte om meer plekken te realiseren zal blijven. Plekken die worden gerealiseerd, zullen direct benut gaan worden. Omdat Arnhem doet wat het *kan*, niet wat *moet*, zullen we kansen voor nieuwe opvang in Arnhem benutten, ook als de taakstelling al bereikt is.

2.3 Opvang van ongedocumenteerden

Arnhem kiest er voor om ongedocumenteerden op te vangen en ondersteuning te bieden. Dit om te voorkomen dat mensen op straat belanden. Alleen al uit medemenselijkheid, maar ook omdat de maatschappelijke kosten daarvan vele malen hoger zijn dan de kosten voor de voorzieningen. Arnhem heeft twee voorzieningen voor opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers, onafhankelijk van een taakstelling of vergoeding van het Rijk:

De Duif, een locatie voor daklozenopvang met een totale capaciteit van 18 plekken, heeft drie plekken voor vreemdelingen die volledig zijn uitgeprocedeed en geen recht meer hebben op verblijf in Nederland. Er wordt voorzien in onderdak, maaltijden en sanitaire faciliteiten, zodat deze mensen niet op straat hoeven te slapen.

Noodopvang Arnhem (NOA) biedt opvang aan asielzoekers van wie de aanvraag is afgewezen, maar die nog een kans maken in een nieuwe procedure. De opvang is specifiek bedoeld voor asielzoekers die een kansrijk herhaald verzoek tot verblijf hebben ingediend, of die zijn uitgeprocedeed en meewerken aan hun terugkeer, maar door overmacht nog niet kunnen vertrekken. Daarnaast zijn er asielzoekers die rechtmatig in Nederland verblijven, maar door omstandigheden geen recht hebben op opvang, of die een medische noodzaak voor opvang hebben zonder beschikbare alternatieven. De beoordeling van wie in aanmerking komt voor deze opvang, wordt gedaan door een toetsingscommissie. Eind 2023 waren er 12 personen in de opvang van NOA.

3. Huidige capaciteit van de opvang in Arnhem

	Locatie COA	Type	Plekken	Einddatum	Verlengbaar?
1.	Groningensingel	asiel	430	Onbepaalde tijd	nvt
2.	Elderhoeve	asiel	350	Onbepaalde tijd	nvt
3.	Frombergstraat	AMV	20	Onbepaalde tijd	nvt
4.	Velperweg	AMV	17	Onbepaalde tijd	nvt
5.	Amsterdamseweg	AMV	50	Onbepaalde tijd	nvt
	Totaal onbepaalde tijd		884		
6.	NH Rijnhotel	asiel	200	1 Augustus 2026	Nee
7.	Old Dutch Hotel	AMV	45	1 Juli 2025	Ja
8.	Nieuwe Kade	asiel	956	December 2025	Ja
9.	Postillionhotel	asiel	160	December 2025	Ja
	Totaal tijdelijk		1361		
	Totaal COA		2228		
	Taakstelling 2025		720		

	Gemeentelijke opvang Oekraïners	Plekken	Einddatum	Verlengbaar?
1.	Nieuwe Kade	374	31 december 2025	Ja
2.	Marasingel (Schuytgraaf)	175	31 december 2027	Te verplaatsen
3.	Doorwerthlaan (Presikhaaf)	200	1 juli 2027	Ja
5.	Marga Klompélaan (Rijkerswoerd)*	135	1 September 2031	Ja
	Totaal (per 1-09-2025)	884		
	Taakstelling	881		

	Opvang ongedocumenteerden	Plekken	Einddatum	Verlengbaar?
1.	Noodopvang Arnhem	12	Onbepaalde tijd	nvt
2.	De Duif	3	Onbepaalde tijd	nvt
	Totaal (per 1-09-2025)	15		

*) De verbouwing van het pand is in volle gang. De ingebruikname is voorzien op 1 september 2025.

4. Ontwikkeling Heijenoordseweg 5

Het voormalig revalidatiecentrum aan de Heijenoordseweg 5 is recentelijk aangekocht door de gemeente in het kader van de herontwikkeling van de gebieden aan de westzijde van de Heijenoordseweg. De gebiedsontwikkeling gaat onverminderd door en de gemeente blijft in contact met de andere grondeigenaren. Deze tijdelijke opvanglocatie staat dat proces niet in de weg. Tot de te ontwikkelen plannen daadwerkelijk uitgevoerd worden, is het gebouw beschikbaar voor gebruik als opvanglocatie. We verwachten dat dit ongeveer vijf jaar zal duren. Het gebouw is opgedeeld in twee grote vleugels en een kleinere middenvleugel. In de ene vleugel komen woonunits voor Oekraïners voor 110 personen, in de andere vleugel worden 127 'reguliere' vluchtelingen en 50 AMV'ers gehuisvest. De verbouwwerkzaamheden vinden plaats na de zomer van 2025. Beoogde ingebruikname is Q1 2026. Gebruik is voor een periode van vijf jaar, tot en met 31 december 2030.

5. Ambitie toekomstbestendige opvang

Arnhem streeft naar een toekomstbestendige aanpak van vluchtelingenopvang, waarbij wij ons richten op de realisatie van 2000 duurzame opvangplekken binnen onze gemeentegrenzen. De opvangplekken bestaan uit een vaste voorraad van 1700 plekken bij het COA en 300 gemeentelijke plekken. In de periode tot de realisatie van de 2000 permanente plekken blijven we tijdelijke opvangplekken bieden. Zolang het nodig is zullen we vluchtelingen ruimhartig opvangen in onze gastvrije stad, ook bovenop de 2000 toekomstbestendige plekken.

5.1 Plekken met COA

Om bovenstaande te realiseren hebben we samen met COA afspraken gemaakt.

Gemeente Arnhem en COA zetten zich gezamenlijk in voor het creëren van ongeveer 1700 toekomstbestendige opvangplekken voor vluchtelingen in de vaste voorraad van COA.

- Groningensingel: 430 (bestaand)
- Elderhoeve: 350 (bestaand, door nieuwbouw op locatie te vervangen)
- Rijnpark fase 1: 450 (te ontwikkelen vóór 2030)

- Rijnpark fase 2: 350 (te ontwikkelen na 2030)
- Amsterdamseweg, Frombergstraat en Velperweg (AMV): 87 (bestaand)

5.2 Plekken van de gemeente

De plekken die het aantal aanvullen tot de ambitie van 2000 toekomstbestendige opvangplekken realiseren we zelf. Naast de 15 permanente plekken voor opvang van ongedocumenteerden, zijn de minimaal 300 plekken in eerste instantie bedoeld voor het opvangen van Oekraïense ontheemden. Die plekken zijn op dit moment allemaal tijdelijk. Maar het is aannemelijk dat veel Oekraïners in Nederland willen blijven in het geval dat de oorlog beëindigd wordt, of als de Europese richtlijn Tijdelijke Bescherming vervalt. Om dit mogelijk te maken zal Arnhem nog lange tijd een substantieel aantal opvangplekken voor Oekraïners beschikbaar houden. Het streven is om van de huidige plekken op langere termijn minimaal 300 plekken als permanente voorraad te bestendigen. Hoe dit bereikt zal worden is nog niet bekend en is mede afhankelijk van het verloop van de situatie in Oekraïne, van de mogelijkheden van locaties en van financiering van locaties als kostenvergoeding Oekraïners vervalt.